

C193 – SLAN10

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

15 mei 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

SUBCOMMISSIE VOOR LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de mogelijkheden en knelpunten bij het aanwenden van alternatieve energie in de landbouwsector	1
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de implementatie van het landbouwluik van het Sigma-plan	3

Waarnemend voorzitter: de heer Frans Wymeersch

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, en de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de mogelijkheden en knelpunten bij het aanwenden van alternatieve energie in de landbouwsector

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, recent ontvingen we de brochure 'Landbouw en Energie' van het departement Landbouw en Visserij. Daarin worden verschillende vormen van alternatieve energie in de landbouwsector voorgesteld. Niet alleen de toepassingsmogelijkheden, kosten en mogelijke subsidies worden beschreven, maar ook de knelpunten worden in kaart gebracht.

Ik zal negen verschillende punten aanhalen, en begin met windenergie. Daar wordt gesignaleerd dat in een gebied met een gunstig windklimaat zoals aan zee, er een terugverdientermijn van 14 jaar is voor kleinschalige en midschalige windmolens. Staan de molens echter in een minder gunstig windklimaat, dan bedraagt de terugverdientijd al 20 jaar. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de afbraakkosten. Welke termijn moet in rekening worden gebracht voor de afbraak? Hoelang gaan de molens mee? Men gaat ervan uit dat de opbrengsten uit groenestroomcertificaten voor 20 jaar geldig zijn. Voor windenergie zijn die slechts 10 jaar geldig.

Bij fotovoltaïsche systemen waarbij het vermogen minder is dan 10 kilowatt aan de wisselstroomzijde van de omvormers, wordt de elektriciteit die men op het moment van de productie niet verbruikt, geleverd aan het elektriciteitsnet en draait de teller terug. Bij een vermogen van meer dan 10 kilowatt is dit niet het geval. Er wordt wel gemeten hoeveel elektriciteit op het net wordt geïnjecteerd, maar de leverancier is niet verplicht om een minimumprijs voor deze elektriciteit te bepalen.

Zonthermische systemen of zonneboilers krijgen een verhoogde investeringsaftrek. Soms bestaan er ook gemeentelijke of provinciale subsidies, VLIF-steun of een premie van de netbeheerder. Die laatste geldt enkel voor installaties met een Belsolar-label. Die subsidies en premies zijn niet cumuleerbaar met VLIF-steun.

Bij biobrandstoffen met graan als grondstof zijn er vaak problemen met de ketel. Er is meestal verhoogde uitstoot

van fijn stof en stikstofoxiden. Daarom hebben verschillende Duitse deelstaten deze installaties verboden.

Voor houtverbranding krijgen niet alle in aanmerking komende aanvragers nog een premie, maar wordt sinds dit jaar gewerkt met een callsysteem, waarbij aanvragen zullen worden beoordeeld op hun waarde. Het zal dus zaak zijn om originele concepten naar voor te brengen.

We stellen vast dat er concurrentie bestaat tussen de biostromen, wat weegt op de prijzen. Biostromen kunnen dienen voor voedsel, veevoeder, industriële toepassingen, biomassavergisting, verbranding, vergassing, omzetting naar bio-olie enzovoort.

Voor de productie van koolzaadolie en de rechtstreekse verkoop door de landbouwer aan de eindgebruiker, zijn er vele administratieve verplichtingen. De landbouwer heeft een vergunning als energieleverancier en als entrepouhouder nodig en een kwaliteitcharter. Hij moet een douane-entrepot oprichten en een borg stellen bij het lokale douane- en accijnzenkantoor. Die borg bedraagt 10 percent van het geldende accijnstarief. Daarnaast moet de boekhouding goed worden bijgehouden en is voor de opslagplaats voor een capaciteit van meer dan 10 ton een milieuvergunning klasse 2 nodig.

Het gebruik van rookgassen voor CO₂-bemesting in serres bij biovergisting wordt beloond met een bonus. Dit staat echter technisch nog niet op punt.

Bij biobrandstoffen ten slotte wordt gesteld dat 2,5 kilogram ervan overeenkomt met 1 liter stookolie.

Mijnheer de minister-president, bestaat er, wat windenergie betreft, een schatting van de kosten voor de afbraak van die windmolens na x aantal jaar? Is het mogelijk om de groenestroomcertificaten te stroomlijnen met de levensduur en de terugverdientijd van een windmolen omdat die stroomcertificaten maar 10 jaar gelden?

Kan de regeling voor fotovoltaïsche systemen onder de 10 kilowatt doorgetrokken worden naar grotere systemen met meer dan 10 kilowatt?

Goedgekeurde zonneboilersystemen met een keurmerk moeten worden gepromoot maar het VLIF-systeem mag niet worden gecumuleerd met subsidies of premies. Kan voor gelabelde systemen een verhoogde VLIF-steun worden ingesteld?

Als enkele Duitse deelstaten graan als brandstof weren, waarom laat Vlaanderen die systemen dan nog toe?

Een callsysteem – dat ook al is besproken in de commissie voor Economie – voor subsidies bij houtverbranding is praktisch voor de overheid. Zij weet immers exact welk budget er verdeeld kan worden onder de hoogst gequoteerde systemen. Dit systeem heeft wel als nadeel dat waardevolle voorstellen uit de boot vallen. Het werkt drempelverhogend wanneer men niet op voorhand weet dat de overheid voor een bepaald percentage tussenkomt. Waarom werd overgeschakeld naar een callsysteem, hoewel men kan veronderstellen dat investeren in groene energie hierdoor wordt afgeremd?

Heeft de Vlaamse overheid instrumenten om de prijzen voor biostromen in de hand te houden?

Zijn de eisen voor de landbouwer die zelf koolzaadolie wil verkopen haalbaar? Hoe kan de procedure worden vereenvoudigd?

Wat het gebruik van rookgassen voor CO₂-bemesting in serres betreft, heeft het volgens mij weinig zin om bonusse te beloven voor zaken die technisch niet haalbaar zijn.

Is het een correcte veronderstelling om de energie die vrijkomt bij het verstoken van 1 liter stookolie gelijk te stellen met 2,5 kilogram biobrandstoffen?

De voorzitter: Minister-president Letermé heeft het woord.

Minister-president Yves Letermé: Mijnheer Matthijs, ik heb met minister Peeters afgesproken dat hij de vragen zal beantwoorden in verband met het energiebeleid. Een aantal van uw vragen ressorteren absoluut niet onder het landbouwbeleid, onder meer uw vragen over het callsysteem. Ik zal me dan ook beperken tot het beantwoorden van de vragen over de verhoogde VLIF-steun voor gelabelde systemen enerzijds en de financiële haalbaarheid van de verkoop van koolzaadolie door de landbouwer en desgevallend de vereenvoudiging van de procedure anderzijds.

Wat de verhoogde VLIF-steun voor gelabelde systemen betreft, wordt de steun van het VLIF normaal niet gecombineerd met andere steun. De opbrengst van de groenestroomcertificaten en een verhoogde fiscale aftrek vallen echter niet onder de noemer 'andere steun'. Daar kan dus wel gecumuleerd worden. De VLIF-steun voor fotovoltaïsche cellen is nu al aanzienlijk, met name 30 procent. Wij hebben heel bewust minimale beperkingen ingevoerd in de reglementering, bijvoorbeeld de link tussen de opbrengst van de fotovoltaïsche cellen en het energieverbruik van het bedrijf in kwestie. We hebben geen andere voorwaarden opgenomen over bijvoorbeeld labeling. We hebben dat bewust niet gedaan om de reglementering niet te verzwaren. De toevloed van aanvragen is zo groot dat we niet uitsluiten dat we na verloop van tijd wat meer zullen toespitsen op heel perfor-

mante systemen die op een bepaald moment worden gelabeld.

U stelde ook een vraag over de financiële haalbaarheid van de verkoop van koolzaadolie door de landbouwer en de vereenvoudiging van de procedure. De productie en het gebruik van koolzaadolie is vandaag financieel vooral interessant bij het gebruik ervan als motorbrandstof. De reden daarvoor is de nulaccijns die op koolzaadolie als brandstof wordt geheven en het verlaagde btw-tarief van 6 procent omdat koolzaadolie als landbouwgrondstof wordt gehanteerd. Daar haalt koolzaadolie als motorbrandstof concurrentievoordeel uit.

Om koolzaadolie als motorbrandstof volwaardig zijn plaats te laten veroveren in het geheel van fossiele en niet-fossiele brandstoffen die worden gebruikt voor aandrijving van motors, zijn er minstens drie knelpunten die moeten worden weggewerkt. Er is ten eerste de problematiek van het financiële rendement van de teelt en de verwerking. Het gaat dan om het financiële rendement ten aanzien van andere teelten. De boer heeft op een bepaald moment de keuze om het koolzaad al dan niet te telen. Tweede knelpunt zijn de kwaliteitseisen die aan koolzaadolie worden gesteld. Derde probleem is de vrij lange wachttijd voor de vergunningen.

Het financiële rendement is afhankelijk van verschillende elementen. Op dit punt komt de overheid al tussen met de eerder vernoemde nulaccijns en het verlaagde btw-tarief. Het rendement van de teelt zelf hangt uiteraard af van de vraag en het aanbod. Het ontwerp van plattelandsprogramma 2007-2013 (PDPO) voorziet in een beheerovereenkomst die in de overgangperiode via de financiering voor een aantal landbouwers een mogelijke stimulans kan betekenen.

Tweede knelpunt betreft de kwaliteit. Om koolzaadolie als motorbrandstof te kunnen gebruiken, is het niet evident om aan de eisen te voldoen op basis van kleinschalige verwerking. Ik denk dan aan eisen in verband met persing en het nemen en controleren van stalen. Schaalvergroting via bijvoorbeeld verwerking in coöperatie zou kostenvoordelen kunnen opleveren. Natuurlijk is niet iedereen verplicht om een coöperatie op te zetten en aldus die schaalvergroting te bereiken.

De administratieve formaliteiten die volgens de federale regelgeving moeten worden vervuld voor het bekomen van de nulaccijns, blijken effectief zwaar te zijn. Ze lijken me echter voor het overgrote deel noodzakelijk om te vermijden dat er dingen gebeuren die niet conform de doelstelling van de regelgeving zijn. Ik denk dan aan de formaliteiten inzake de erkenning als entrepouhouder en de vergunning om als energieproducent erkend te worden. Dat zijn vrij zware formaliteiten die op maat zijn gesneden van anderen dan producenten van koolzaadolie. De aflevertermijn voor de ver-

gunningen is inderdaad vrij aanzienlijk, maar moet door de federale diensten kunnen worden gehonoreerd.

Dit zijn antwoorden op de vragen met betrekking tot de landbouwbevoegdheid. Voor de andere vragen verwijst ik u door naar minister Peeters.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de minister-president, uw antwoorden zijn duidelijk. Ik wacht wat minister Peeters zal antwoorden op de andere vragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de implementatie van het landbouwuik van het Sigma-plan

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, enkele weken geleden hebt u een bezoek gebracht aan de gemeente Beveren voor de eerste spadesteek van de nieuwe veiling. U hebt van die gelegenheid ook gebruik gemaakt om de Wase polders te bezoeken en een van de belangrijke fruitbedrijven.

U hebt daar ook gesproken over de problemen en de zorgen waarmee de landbouwers ter plaatse worden geconfronteerd, onder andere in verband met het Sigma-plan. De sector heeft uw aanwezigheid daar bijzonder geapprecieerd.

De problematiek van het Sigma-plan interesseert me bijzonder. We hebben daar op 4 juli 2006 een discussie over gevoerd in deze commissie (*Hand.* VI. Parl. 2005-06, nr. C304). Vandaag wil ik opnieuw vragen naar de stand van zaken, meer specifiek voor wat het flankerend landbouw- en plattelandsbeleid betreft bij de uitvoering van het Sigma-plan. Ik wil ook heel specifiek verwijzen naar twee heel moeilijke dossiers, zijnde Prosperpolder en de Kalkense Meersen, waar een landbouweffectenrapportage zou gebeuren.

Mijnheer de minister-president, u hebt toen ook gesproken over de uitwerking van een vergoedingssysteem door de werkgroep flankerende maatregelen landbouw. Wat is de huidige stand van zaken? Hoe ver staat het met de algemene implementatie van dit project? Past het binnen de vooropgestelde uitvoeringsmatrix? Zijn er wijzigingen of bijstellingen? Zo ja, welke?

De heer Frans Wymeersch: Mijnheer de minister-president, we hebben vernomen dat Nederland niet zou overgaan tot een volledige ontpoldering. Bent u daarvan op de hoogte? Wat zijn de eventuele gevolgen voor het Vlaamse gedeelte? Blijven de plannen ongewijzigd of zal Vlaanderen meer moeten ontpolderen? Bestaat er alsnog een mogelijkheid om bepaalde Vlaamse polders ongemoeid te laten en dus andere maatregelen te nemen binnen het Sigma-plan?

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Het Sigma-plan valt voor een deel onder de bevoegdheid van minister Peeters. De uitvoering van het geactualiseerde Sigma-plan en de ontwikkelingschets 2010, inclusief het flankerend beleid voor de landbouwsector, wordt geïmplementeerd door de NV Waterwegen en Zeekanaal conform een beslissing van de Vlaamse Regering van 22 juli 2005.

De technische invulling en de voorbereiding van het flankerend beleid vallen onder de verantwoordelijkheid van het departement Landbouw en Visserij. Onder leiding van dat departement is een thematische werkgroep flankerend beleid voor de landbouw opgericht. De werkzaamheden in de werkgroep zijn volop aan de gang. Er worden landbouweffectenrapporten of LER's opgesteld. Enkel voor de Prosperpolder is de LER volledig afgewerkt. Voor de Kalkense Meersen bevindt de LER zich in zijn eindfase.

De laatste opstartvergaderingen voor de LER zijn momenteel lopende rond de Durme en de Schelde ter hoogte van Dendermonde. Op 14 mei 2007 vond de opstartvergadering plaats in Temse. Vanavond, op 15 mei 2007, gaat de opstartvergadering te Hamme door. Sommige LER's zijn afgewerkt of zitten in hun eindfase.

Daarnaast heeft de werkgroep flankerend beleid landbouw ook een input gegeven voor de twee grondenbankovereenkomsten. De eerste grondenbank – een overeenkomst tussen Waterwegen en Zeekanaal en de VLM (Vlaamse Landmaatschappij) – is operationeel, met flankerende maatregelen indachtig.

De werkgroep is ten slotte ook bezig met de technische invulling van het hoofdstuk 'dienstenconvenant'. Ook dat was afgesproken in het besluit van de Vlaamse Regering van 22 juli 2005. Dit gebeurt in nauwe samspraak met de landbouw- en natuursector.

De algemene verantwoordelijkheid is voor Waterwegen en Zeekanaal en is dus een bevoegdheid van minister Peeters. Voor de technische invulling en de voorbereiding van het flankerend beleid is het departement Landbouw en Visserij verantwoordelijk. Ik heb

een overzicht gegeven van de stand van zaken van de LER. Voor de Prosperpolder is die volledig afgewerkt. De rest bevindt zich in de uitvoeringsfase.

U had een tweede vraag over de concretisering van het flankerende beleid inzake plattelandsrecreatie. Ook hier zorgt een thematische werkgroep voor de voorbereiding en technische insteek van dat flankerend beleid plattelandsrecreatie. De werkgroep komt driemaandelijks bijeen. Die werkt nauw samen met de actoren en organisaties in kwestie. Het flankerend beleid wordt er voorbereid voor een aantal concrete thema's. Bedoeling is dat dit bij de opstart van de verschillende inrichtingsplannen gebiedsgericht kan worden aangewend. Er werd tot nu toe gewerkt rond weekendverblijven en visvijvers. De weekendverblijven en visvijvers zijn eerst in detail geïnventariseerd. De mogelijkheden tot hervestiging zullen nu worden onderzocht. Binnen de verschillende projectmatige werkgroepen zal nadien op basis van de vooropgestelde globale aanpak gebiedsgericht naar oplossingen voor lokale knelpunten worden gezocht in nauw overleg met de betrokkenen.

U had ook een vraag over de resultaten van de landbouweffectrapporten. Voor de Prosper- en Hedwigepolder geeft de LER aan dat een aantal toekomstgerichte landbouwers met hoofdzakelijk gebruik in het Nederlandse deel van de Hedwigepolder, wel degelijk worden getroffen. Het is de bedoeling om voor hun situatie het meest geschikte instrumentarium in te zetten. Mogelijke flankerende aandachtspunten zijn fasering van de inrichting zodat er maximale kansen zijn om tijdelijk het gebied te blijven benutten. Daarnaast zal het van belang zijn om de grondenbank zo efficiënt mogelijk in te zetten. Ik sluit niet uit dat enkele bedrijfsverplaatsingen nodig zullen zijn. Daarnaast zal er aandacht moeten gaan naar de uitvoering van het Nederlandse flankerende beleid. Voor de Kalkense Meersen geeft de LER in de huidige stand van zaken toch al een beeld. Daar kan de LER een input zijn voor de uitwerking van het agrarische medegebruik dat onder het hoofdstuk 'dienstenconvenanten' wordt geregeld.

Dan was er een vraag over het vergoedingssysteem. Het vergoedingssysteem bestaat uit vijf onderdelen of hoofdstukken conform het besluit van de Vlaamse Regering. De vijf onderdelen zijn verwerving, herstructurering, schadederving, dienstenconvenanten en fasering. Het departement Landbouw en Visserij neemt de technische uitwerking ervan voor zijn rekening. De hoofdstukken 'verwerving' en 'herstructurering' waren in de beslissing van de Vlaamse Regering van 22 juli 2005 reeds vrij concreet uitgewerkt en hebben geleid tot de overeenkomsten 'grondenbank' die nu operationeel zijn voor de Prosper- en Hedwigepolder. Die projecten hebben een implementatieduur 2007-2015. Het hoofdstuk 'dienstenconvenanten' wordt, zoals gezegd, momenteel verfijnd. Hierbij kan agrarisch medegebruik een een-

voudig instrument zijn wanneer de gebruiksrechten van de gronden bij rechtspersonen zit wier aanwending van de gronden inrichtingsconform is. Het hoofdstuk 'fasering' is vooral bij de concrete uitvoering een belangrijk aandachtspunt. Het hoofdstuk 'schadederving' komt aan de orde zodra daar nood aan is.

U had nog een vraag over de implementatie van het totale project. De uitvoering van het geactualiseerd Sigmaphan en de ontwikkelingsschets 2010 wordt overeenkomstig het eerder genoemde besluit gecoördineerd door Waterwegen en Zeekanaal, wat ressorteert onder de bevoegdheden van minister Peeters. De vooropgestelde uitvoeringsmatrix is een dynamisch gegeven dat redelijk goed op schema zit. Momenteel is gestart met de voorbereiding van de verschillende door de regering besliste projecten. Daarbij worden de gemeenten op wier grondgebied deze projecten hun beslag moeten krijgen, uitvoerig betrokken, ingelicht en geraadpleegd. De installatie van de nieuwe besturen in januari en het grote belang om hen er van meet af aan bij te betrekken, bracht een kleine vertraging met zich mee van ongeveer vier maanden in de uitvoering. Verder zijn er op heden geen significante wijzigingen aan de orde.

Dan was er nog een opmerking met betrekking tot de ontpoldering in Nederland. Het standpunt van de vorige Nederlandse regering was zeer uitdrukkelijk en scherp geformuleerd. Er mochten geen gedwongen ontpolderingen komen. Dat is ook verwoord in een resolutie van de Tweede Kamer. De huidige Nederlandse regering neemt een genuanceerde houding aan en verzekert zowel schriftelijk als mondeling in verklaringen aan ons en in de Tweede Kamer dat Nederland zijn engagementen wenst te respecteren. Onze houding is dat we gewoon doorgaan met de aanpak die is afgesproken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Waterwegen en Zeekanaal beschikt over heel wat techniciteit maar heeft ook zijn specifieke capaciteiten. Ik heb bijzonder veel vertrouwen in het kabinet van minister Peeters maar iedereen heeft natuurlijk zijn specialiteiten. Ik wil dan ook suggereren dat de verdere opvolging van dit dossier, meer bepaald de concrete implementatie, ook gebeurt vanuit Landbouw. Uw administratie beschikt immers over een grotere knowhow op het vlak van landbouw en platteland.

Binnen deze regio bestaan er grote zorgen, heel specifiek voor wat de natuurcompensaties en het Sigmaphan betreft.

In uw antwoord had u het onder meer over de gefaseerde inrichting. Dat kan een bijzonder belangrijk

element zijn voor de sector. Verder hebt u het ook gehad over de mogelijkheid van bedrijfsverplaatsingen. Dat zijn moeilijke operaties die voor een aantal jonge bedrijven echter een interessante optie kunnen vormen.

Mijnheer de minister-president, ik ben voorstander van een pragmatische aanpak en ik schuw elke vorm van fundamentalisme, zowel in dit dossier als in andere dossiers.

Minister-president Yves Leterme: Naast het kabinet van minister Peeters, zal ook mijn kabinet elke stap en elke voortgang opvolgen. Gezond verstand en samenspraak over de gefaseerde uitvoering enerzijds en een tijdige dialoog met de betrokkenen over de eventuele mogelijkheden van bedrijfsverplaatsingen anderzijds zijn belangrijke aandachtspunten waar wij rekening mee zullen houden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
